

PLANGEBIED STEEGSCHE VELDEN (GEMEENTE BEST)

OMGEKEERDE WERKING VEEHOUDERIJ

21 september 2018

PLANGEBIED STEEGSCHE VELDEN (GEMEENTE BEST)

OMGEKEERDE WERKING VEEHOUDERIJ

In opdracht van	Gemeente Best
Contactpersoon	Roelof Wolf, gemeente Best
Opgesteld door	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Anita Michiels
Projectnummer	
Datum	1 april 2019
Status	definitief

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en opdracht	1
2	Wettelijk milieukaders	2
2.1	Wet geurhinder en veehouderij.....	2
2.1.1	Geur gevoelig object.....	2
2.1.2	Bebouwde kom.....	4
2.1.3	Geurnormen voor de maximale geurbelasting.....	4
2.1.4	Aan te houden vaste afstanden.....	5
2.1.5	Gemeentelijke geurbeleid: geurverordening.....	5
2.2	Verordening ruimte (provincie Noord-Brabant).....	6
3	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat	8
3.1	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur.....	8
3.1.1	Geurbelasting en aanvaardbaar woon- en leefklimaat.....	8
3.1.2	Afstanden en aanvaardbaar woon- en leefklimaat.....	9
4	Ruimtelijke situatie	10
5	Toetsing omgekeerde werking	11
5.1	Geurgevoelig object.....	11
5.2	Belangen veehouderij.....	11
5.3	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur.....	15
6	Samenvattende conclusies	17

1 Aanleiding en opdracht

De gemeente Best heeft het voornemen om ten noordwesten van kern Best het plangebied Steegsche Velden te ontwikkelen voor woningbouw. Hiervoor is een bestemmingsplan in voorbereiding. Bij de besluitvorming omtrent een bestemmingsplan moet worden bepaald of sprake is van een goede ruimtelijke ordening en of het plan niet in strijd is met het ruimtelijke ordeningsrecht. In de directe omgeving van het plangebied Steegsche Velden is een intensieve veehouderij gelegen aan de Broekdijk 2a. De vraag is of de toekomstige bewoners niet zullen worden blootgesteld aan overmatige geurhinder. Tevens mag de veehouderij niet in de bedrijfsvoering worden belemmerd door het veranderen van de bestemming.

De gemeente Best heeft de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant verzocht om te onderzoeken of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Het betreft een onderzoek naar de zogenaamde 'omgekeerde werking': de doorwerking van milieuregelgeving in de ruimtelijke ordening. Dit betekent dat beoordeeld wordt of de belangen van de betrokken partijen in het geding zijn. Die van:

- ✓ de toekomstige bewoners.
In het belang van de toekomstige bewoners moet worden bepaald of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.
- ✓ de omliggende veehouders.
De bestemmingswijziging mag de reguliere bedrijfsvoering van de omliggende veehouderijen niet schaden, c.q. het juridisch-planologisch toegestane gebruik niet belemmeren.

De voor de omgekeerde werking relevante wettelijke milieukaders worden in hoofdstuk 2 geschetst. In hoofdstuk 3 worden uitgangspunten voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat behandeld. Hoofdstuk 4 beschrijft de ruimtelijke situatie. De beoordeling van de omgekeerde werking wordt in een aantal stappen uitgevoerd in de hoofdstuk 5. De conclusies zijn samengevat in hoofdstuk 6.

2 Wettelijk milieukaders

Veehouderijen emitteren diverse stoffen in de lucht, zoals geurstoffen. De bronnen van de geuremissie zijn doorgaans de stallen, mestopslag, opslag van (brij)voer en/of de mestbe- of verwerking. Een teveel aan geurstoffen in de buitenlucht kan als hinderlijk worden ervaren of leiden tot stress gerelateerde gezondheidsklachten.

Voor de beoordeling van het plangebied Steegsche Velden is het aspect geur van veehouderijen van belang. Hiervoor geur zijn wettelijke kaders in werking welke landelijke van toepassing zijn en soms aangevuld worden door provinciale en/of gemeentelijke verordeningen.

Dit hoofdstuk beschrijft de wettelijk kaders, voor zover zij relevant zijn voor het bepalen van de omgekeerde werking c.q. de doorwerking van geurregeling in de ruimtelijke ordening.

2.1 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) beschermt *geurgevoelige objecten* tegen geurhinder uit dierverblijven van veehouderijen. De aanvraag van een veehouderij om een omgevingsvergunning wordt getoetst aan *geurnormen* voor de maximale geurbelasting of aan te houden (vaste) *afstanden*. Afhankelijk van de uitkomst wordt de vergunning verleend dan wel geweigerd. Gemeenten mogen van de wettelijke normen en afstanden afwijken. Ter onderbouwing moet de gemeente een geurgebiedsvisie opstellen en daarbij rekening houden met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. De afwijkende normen en/of afstanden worden in een gemeentelijke verordening vastgelegd.

De Wgv kent een hogere bescherming toe aan geurgevoelige objecten in de *bebouwde kom* dan die in het *buitengebied* (lagere geurnormen voor de maximale geurbelasting of grotere aan te houden afstanden). De geurnormen in concentratiegebieden voor de veehouderij (veedichte gebieden) verschillen van die in niet-concentratiegebieden (veearme gebieden).

Voor de doorwerking naar de ruimtelijke ordening c.q. de omgekeerde werking zijn de volgende aspecten uit de Wgv van belang:

- het geurgevoelig object, ligging in de bebouwde of het buitengebied, ligging in een concentratiegebied of niet;
- de geurnormen en (vaste) afstanden uit de Wgv en/of de gemeentelijke geurverordening.

Noot: De Wgv geldt voor vergunningplichtige bedrijven. Voor meldingsplichtige bedrijven is de Wgv integraal overgenomen in het Activiteitenbesluit (op een uitzondering na die niet relevant is voor de omgekeerde werking).

2.1.1 Geur gevoelig object

De definitie van het begrip geurgevoelig object is terug te vinden in art. 1 van de Wgv:

“gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.”

In verschillende uitspraken van de rechter is aangegeven dat uit de wetsgeschiedenis blijkt dat met “bestemd” wordt bedoeld dat het gebouw juridisch-planologisch mag worden gebruikt voor wonen of verblijf. Als het gebouw naar aard, indeling en inrichting geschikt is om te worden gebruikt voor menselijk wonen of verblijf, moet het wonen of verblijf uiteraard ook juridisch-planologisch toegestaan zijn. De

bestemming van een gebouw is daarmee leidend bij het beoordelen of sprake is van een geurgevoelig object.

Het is niet relevant of het wonen c.q. het verblijf wordt uitgeoefend door dezelfde of steeds wisselende personen. Het aantal personen dat verblijft in het gebouw is ook niet relevant bij de beoordeling van de geurgevoeligheid. Ook wanneer er maar één persoon in het gebouw verblijft is dat voldoende.

Uit de jurisprudentie blijkt dat wanneer een gebouw bestemd en geschikt is voor wonen of verblijf, de rechter er bijna vanzelfsprekend vanuit gaat dat het wonen of verblijven ook permanent of op vergelijkbare wijze van gebruik plaatsvindt. Het is soms lastig om te beoordelen wat er met "permanent of een vergelijkbare wijze van gebruik" wordt bedoeld. Uit de jurisprudentie van de laatste jaren blijkt dat het gaat om een langdurende dan wel een kortdurende blootstelling.

ABRvS, 201104200/1/H1 van 11 januari 2012: kampeerboerderij is geen geurgevoelig object: "In aanmerking genomen dat het gebruik van de in de paardenstal te vestigen kampeerboerderij is gericht op het bieden van recreatief (nacht)verblijf voor beperkte duur, te weten een vakantieperiode van maximaal enkele achtereenvolgende weken, heeft de rechtbank terecht overwogen dat van permanent of daarmee gelijk te stellen gebruik voor menselijk verblijf geen sprake is, zodat de paardenstal niet valt aan te merken als geurgevoelig object in de zin van artikel 1 van de Wgv."

In ABRvS, [201111498/1/T1/R4](#) van 13 februari 2013 overweegt de Afdeling dat uit de wetsgeschiedenis volgt dat de Wet geurhinder alleen bescherming biedt aan personen tegen **langdurige blootstelling** aan geurhinder en merkt op daarmee terug te komen op haar eerdere jurisprudentie:

*"Anders dan is geoordeeld in onder meer de uitspraken van 1 september 2010 in zaaknr. [200909701/1/R1](#) en van 11 april 2012 in zaaknr. [201109676/1/A1](#) overweegt de Afdeling dat uit de wetsgeschiedenis en met name uit het aannemen van het amendement van Van der Vlies c.s, waarmee is besloten de term 'regelmatig' uit de begripsomschrijving van het begrip geurgevoelig object weg te laten (Kamerstukken II 2005/06 30 453, nr.19), volgt dat de Wgv, gelet op de begripsomschrijving van een geurgevoelig object, alleen bescherming biedt aan personen tegen **langdurige blootstelling** aan geurhinder in gebouwen. Nu, zoals hiervoor is overwogen, aangenomen moet worden dat niet langdurig in de gebouwen zal worden verbleven, heeft de raad zich terecht op het standpunt gesteld dat het plan ook in zoverre niet voorziet in de realisatie van geurgevoelige objecten in de zin van de Wgv."*

Daarnaast is van belang of een object al dan niet hoort bij een (voormalige) veehouderij. Voor geurgevoelige objecten die onderdeel zijn van een veehouderij, of van een voormalige veehouderij die na 19 maart 2000 is beëindigd, gelden uitsluitend de vaste afstanden en niet de waarde voor de geurbelasting. Hetzelfde geldt voor een 'ruimte-voor-ruimte woning/geurgevoelig object' als beschreven in artikel 14, tweede lid van de Wgv en voor een plattelandswoning zoals beschreven in de Wet plattelandswoningen.

2.1.2 Bebouwde kom

Het begrip 'bebouwde kom' is niet gedefinieerd in de Wgv. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel is vermeld:

"De grens van de bebouwde kom wordt niet bepaald door de Wegenverkeerswetgeving, maar evenals in de ruimtelijke ordening door de aard van de omgeving. Binnen een bebouwde kom is de op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur."

Ook is opgenomen:

"De bebouwde kom kan namelijk worden omschreven als het gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijffunctie heeft en waarin veel mensen per oppervlakte-eenheid ook daadwerkelijk wonen of verblijven."

De plaatselijke situatie zal moeten worden beoordeeld om te bepalen of wel of niet sprake is van de bebouwde kom. Uit jurisprudentie blijkt dat de Afdeling bestuursrechtspraak naast de aard en omvang van het te beoordelen gebied mede de aard van de omgeving en de afstand tot een dorpskern bepalend laat zijn of wel of niet sprake is van bebouwde kom.

2.1.3 Geurnormen voor de maximale geurbelasting

Een geurnorm betreft de maximale geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object. Bij de vergunningverlening wordt aan de norm getoetst. De betreffende norm vertegenwoordigt bij de omgekeerde werking de belangen van de veehouderij. Op een 'geurkaart' is de geurcontour rondom de veehouderij in beeld te brengen. De geurcontour komt overeen met de geldende geurnorm en kan voor iedere norm op een 'geurkaart' worden afgebeeld. Het belang van de veehouderij wordt niet geschaad als binnen de geurcontour al geurgevoelige objecten liggen en het nieuw geurgevoelig object niet dichterbij de veehouderij komt te staan. Bouwen binnen de geurcontour is niet mogelijk als er geen andere geurgevoelige objecten binnen de contour liggen. Bouwen binnen de contour schaadt dan de belangen van de veehouderij¹.

Geurnormen gelden voor diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor – in odour units - is opgenomen in de wettelijke regeling bij de wet geurhinder en veehouderij. Emissiefactor zijn er voor: vleesvarkens, zeugen, biggen, opfok- en leghennen, (groot)ouderdieren, vleeskuikens, kalkoenen, eenden, parelhoenders, vleeskalveren, vleesstieren, schapen en geiten.

In de tabellen hieronder zijn de in de Wgv opgenomen standaard geurnormen weergegeven. Zoals gezegd mogen gemeenten daarvan afwijken: zie hiervoor de paragraaf over gemeentelijk geurbeleid.

In de Wgv opgenomen standaard normen voor de maximale geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelige object in de concentratiegebieden voor de veehouderij.

Concentratiegebieden	
Bebouwde kom	3 ou
Buitengebied	14 ou

In de Wgv opgenomen standaard normen voor de maximale geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelige object in de niet-concentratiegebieden voor de veehouderij.

Niet-concentratiegebieden	
Bebouwde kom	2 ou
Buitengebied	8 ou

¹ Als de veehouderij wil uitbreiden met dieren, zal vanwege de het geurgevoelige object de 50%-regeling (art. 3, lid 4, Wgv) moeten worden toegepast.

2.1.4 Aan te houden vaste afstanden

Net als voor geurnormen kan voor de (vaste) afstanden die een veehouderij moet aanhouden de afstandscontour op een 'geurkaart' in beeld te brengen. Bouwen binnen de afstandscontouren is in beginsel niet mogelijk, tenzij aannemelijk gemaakt kan worden dat ter plaatse sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat (jurisprudentie). Zie hiervoor hoofdstuk 3.

Voor meerdere diercategorieën zijn tot nu toe géén emissiefactoren² in de wettelijke regeling opgenomen. Het betreft onder andere melkkoeien en vrouwelijk jongvee, zoogkoeien, paarden, nertsen, struisvogels en andere diersoorten. Bij de vergunningverlening gelden voor deze diercategorieën vaste afstanden. De vaste afstanden zijn in onderstaande tabel weergegeven. Deze gelden zowel voor concentratiegebieden als voor niet-concentratiegebieden voor de veehouderij.

In de Wgv opgenomen standaard waarden voor de aan te houden afstand van een veehouderij naar een geurgevoelige object.

	Vaste afstanden (meters)					
	Melkkoeien, jongvee, zoogkoeien, paarden e.a.*	Nertsen				
		1-1000 dieren	1001-1500 dieren	1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	100	175	200	225	250	275
Buitengebied	50	100	125	150	175	200

* andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren bekend zijn.

NB. Indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

Voormalige veehouderijen, ruimte voor ruimte woningen en plattelandswoningen

Voor geurgevoelige objecten die onderdeel zijn van een veehouderij, of van een voormalige veehouderij die na 19 maart 2000 is beëindigd, gelden uitsluitend niet de waarde voor de geurbelasting, maar de vaste afstanden zoals hiervoor besproken (100 meter en 50 meter). Hetzelfde geldt voor een 'ruimte-voor-ruimte woning/geurgevoelig object' als beschreven in artikel 14, tweede lid van de Wgv en voor een plattelandswoning zoals beschreven in de Wet plattelandswoningen.

Afstandsbepaling

In alle gevallen moet worden getoetst of de afstand tussen de buitenzijde van het dierenverblijf en de geurgevoelige objecten voldoet aan de gestelde afstanden, de zogenaamde gevel tot gevelafstand.

2.1.5 Gemeentelijke geurbeleid: geurverordening

De Wgv biedt de mogelijkheid om lokaal maatwerk te leveren. De gemeente mag van de wettelijke standaard geurnormen en vaste afstanden afwijken. Andere normen en afstanden moeten worden vastgelegd in een gemeentelijke geurverordening. De wet schrijft voor dat de onderbouwing moet worden geleverd in een zogenaamde geurgebiedsvisie, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, de huidige en de toekomstige geursituatie.

Wat betreft geurnormen geldt een bandbreedte waarbinnen mag worden afgeweken (zie onderstaande tabel). Voor de afstanden kent de wet geen bandbreedte, maar wel een minimale afstand van 25 meter.

² Voor melkvee en nertsen is de geuremissie inmiddels wel gemeten, maar dit heeft nog niet geleid tot het opnemen van een emissiefactor in de Regeling geurhinder en veehouderij. Dit betekent dat de bij de vergunningverlening nog niet aan odour units mag worden getoetst, maar dat de vaste afstanden gelden.

In tabel hieronder zijn tussen haakjes () de wettelijke standaard geurnormen vermeldt, de waarden links en rechts van de standaardnormen geven de bandbreedte aan waarbinnen de gemeenten mogen afwijken.

	Concentratiegebieden	Niet-concentratiegebieden
bebouwde kom	0,1 - (3) - 14 ou	0,1 - (2) - 8 ou
buitengebied	3 - (14) - 35 ou	2 - (8) - 20 ou

Geurbeleid gemeente Best

De gemeente Best ligt in een zogenaamd concentratiegebied voor de veehouderij. De gemeente heeft op 16 juli 2008 een geurverordening met andere normen en vaste afstanden vastgesteld.

In de verordening is vastgelegd dat onderstaande normen en vaste afstanden van toepassing zijn:

- 1 odour unit (ou_E/m^3) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in woonkern Best;
- 7 odour unit (ou_E/m^3) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in plangebieden Aarle, Hokkelstraat, Dijkstraten en Overgang;
- 50 meter ten opzichte van geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en een veehouderij indien maximaal 56 dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld.

Voor het buitengebied is geen norm vastgesteld in de verordening. Dit betekent dat voor de niet genoemde gebieden en situaties de in de Wgv vastgelegde normen en afstanden van toepassing zijn:

- 14 odour unit (ou_E/m^3) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied;
- de afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object bedraagt:
 - ten minste 100 meter ten opzichte van geurgevoelige objecten binnen de woonkern (bij meer dan 56 dieren);
 - ten minste 50 meter ten opzichte van geurgevoelige objecten in het buitengebied.

Plangebied Steegsche Velden maakt onderdeel uit van het plangebied Hokkelstraat. Dit betekent dat voor dit plangebied de geurnorm van 7 odour unit (ou_E/m^3) geldt voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten.

In de geurgebiedsvisie die ten grondslag ligt aan de geurverordening van de gemeente Best is opgenomen dat voor de achtergrondbelasting in bestaande en toekomstige woonkernen een maximale geurbelasting van $10\ ou_E/m^3$ als aanvaardbaar wordt beschouwd. Een achtergrondbelasting van $10\ ou_E/m^3$ komt overeen met een hinderpercentage van 12 %. In de geurgebiedsvisie wordt voor het gebied 'Steegsche Velden' een maximale voorgrondbelasting van $7\ ou_E/m^3$ als aanvaardbaar beschouwd. Deze waarde komt overeen met een hinderpercentage van 16%.

2.2 Verordening ruimte (provincie Noord-Brabant)

In de provinciale Verordening ruimte zijn waarden opgenomen met betrekking tot de maximale hinderpercentages voor geur, zie tabel hieronder. Deze waarden worden voor het beoordelen van de omgekeerde werking gebruikt voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat (zie hoofdstuk 3 van dit rapport).

Maximale waarden voor geur in de Verordening ruimte.

Component	Maximale hinderpercentage / concentratie	... op geurgevoelig object c.q. te beschermen object gelegen in ...	Overeenkomende achtergrond geurbelasting* (odour units; ou _ε /m ³)	Overeenkomende voorgrond geurbelasting
Geur	12%	Bebouwde kom	10	5
	20%	Buitengebied	20	10

* concentratiegebied veehouderij

De maximale hinderpercentages komen doorgaans overeen met de streefwaarden voor de maximale geurbelasting welke zijn opgenomen in geurgebiedsvisies van gemeente. Voor gemeente Best geldt dit echter niet omdat voor de plangebieden een hogere geurnorm (nl. 7 ou_ε/m³) is vastgesteld dan op grond van de Verordening ruimte zou worden verwacht.

Hierbij moet in acht worden genomen dat de maximale hinderpercentages uit de verordening Ruimte primair bedoeld zijn voor de beoordeling van de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen en niet in eerste instantie voor de beoordeling van het woon- en leefklimaat binnen woongebieden. Het is uiteraard wel logisch om er rekening mee te houden maar voor gevallen waar in een gebiedsvisie is vastgelegd dat een hogere norm beter past bij het gebied, kan hier van af worden geweken. De gemeente Best heeft expliciet een hogere norm opgenomen in de geurverordening met de motivatie dat deze norm beter past gelet op het aard van het gebied en de ligging ten opzichte van de omliggende veehouderijen. Bij de beoordeling van het woon- en leefklimaat is het derhalve geoorloofd om een maximale voorgrondbelasting van 7 ou_ε/m³ nog als acceptabel te beschouwen.

3 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat

Uitgangspunt in de ruimtelijke ordening is dat sprake moet zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Bij bestemmingsplannen voor woonwijken, bedrijventerreinen of het buitengebied is het de vraag welk niveau voor de belasting door geur vanwege veehouderijen nog aanvaardbaar is.

3.1 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur

Voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat is de geurbelasting en/of een (vaste) afstanden bepalend. De geurbelasting kan berekend worden voor diercategorieën waarvoor een emissiefactoren is opgenomen in de ministeriële regeling van de Wet geurhinder en veehouderij. Voor diercategorieën waarvoor geen emissiefactor is opgenomen gelden vaste afstanden (zie paragraaf 2.1.3 en 2.1.4).

3.1.1 Geurbelasting en aanvaardbaar woon- en leefklimaat

De geur van veehouderijen verspreidt zich via de lucht en veroorzaakt een geurbelasting op de woon- en leefomgeving. Onder geurbelasting wordt de hoeveelheid geur verstaan die op geurgevoelig object - bijvoorbeeld een woning - terecht komt (uitgedrukt in odour units per volume-eenheid lucht, ou_e/m^3). De geurbelasting op een locatie of in een gebied is in belangrijke mate bepalend voor de kwaliteit van het woon- en verblijfklimaat.

Het kenmerk van de Wgv is dat voor diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor bekend is, de geurbelasting naar de omgeving kan worden berekend (ou). Dit gebeurt met het verspreidings-model V-Stacks. Voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat ter plaatse van het plangebied is het nodig om de te verwachten geurhinder te evalueren. Dit betreft zowel de voorgrondbelasting³ als de achtergrondbelasting⁴ (zie tabel op de volgende pagina). De geurbelasting is op geurkaarten weer te geven, met contouren voor het woon- en leefklimaat rondom een veehouderij en/of door de berekende waarden voor de geurbelasting op de geurkaart te vermelden.

Doordat de geurbelasting naar de omgeving kan worden berekend, is voor iedere locatie te beoordelen of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Hiervoor zijn de geurnormen uit de gemeentelijke geurverordening en/of de bijbehorende contouren niet van belang (vaste jurisprudentie na uitspraak Laarbeek 200900801/1/R3). Er mag binnen een contour voor de geurnormen worden gebouwd als inzichtelijk wordt gemaakt dat ter plaatse sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. NB. De contour voor de geurnorm wordt gebruikt voor het beoordelen of de veehouderij in haar belangen worden geschaad.

Voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat wordt in deze rapportage uitgegaan van de normen uit de Verordening ruimte van de provincie (zie paragraaf 2.2) en het geurbeleid van de gemeente Best (geurverordening d.d. 16 juli 2008).

3 De *voorgndbelasting* is de geurbelasting veroorzaakt door de individuele veehouderij(en). Daarbij is sprake van een één op één relatie tussen de veehouderij en het geurgevoelige object. Het betreft de veehouderij welke de meeste geur op het geurgevoelig object veroorzaakt, hetzij omdat het een grote veehouderij betreft, hetzij omdat de veehouderij dichtbij het geurgevoelig object is gelegen. Als er in het gebied maar één veehouderij aanwezig is wordt het woon- en leefklimaat bepaald door de voorgrondbelasting van deze veehouderij. De voorgrondbelasting op een geurgevoelig object kan meerdere veehouderijen in de nabije omgeving betreffen. Voor iedere veehouderij afzonderlijk wordt de voorgrondbelasting bepaald.

4 De *achtergrondbelasting* is de geurbelasting als gevolg van alle veehouderijen in de wijde omgeving van het geurgevoelige object (veehouderijen in een omtrek van 2 km van het geurgevoelige object).

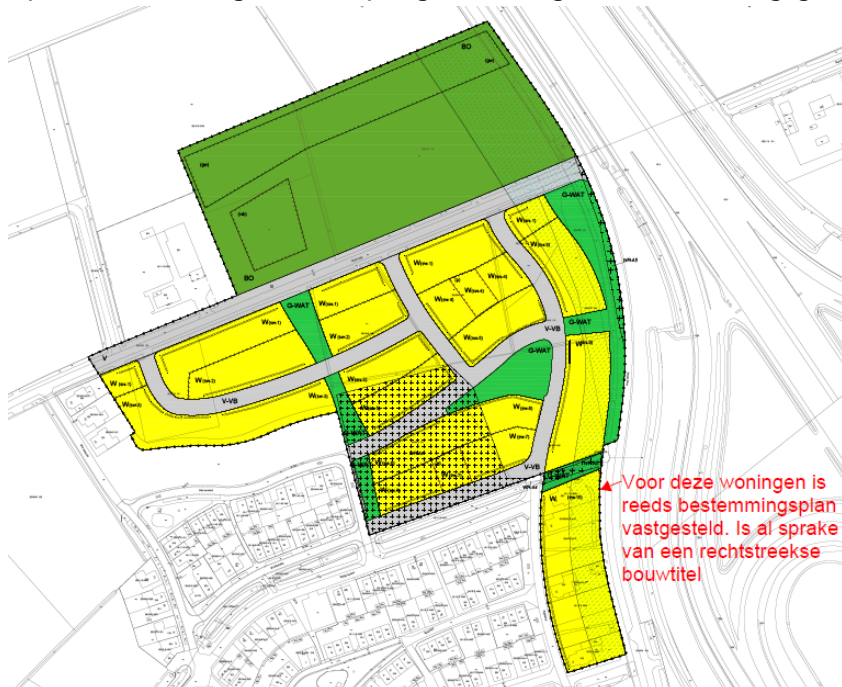
3.1.2 Afstanden en aanvaardbaar woon- en leefklimaat

Voor diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren bekend zijn (zie paragraaf 2.1.3) gelden vaste afstanden. Net als voor de geurbelasting is ook voor de afstand die een veehouderij moet aanhouden de afstandscontour op een geurkaart in beeld te brengen.

Bij veehouderijen met vaste afstanden zijn geen odour units bekend. Daarom is de geurbelasting naar de omgeving niet te bepalen en is geen beoordeling van het woon- en leefklimaat mogelijk. Daarom is binnen de afstandscontour in beginsel geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen en is woningbouw in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Van dit beginsel kan worden afgeweken als aannemelijk wordt gemaakt dat het woon- en leefklimaat binnen de afstandscontour wel aanvaardbaar is (201111498/1/T1/R4 van 13 februari 2013 en 201211840/2/R2 van 1 maart 2013 herhaald in 201107147/1/R3 van 31 oktober 2012).

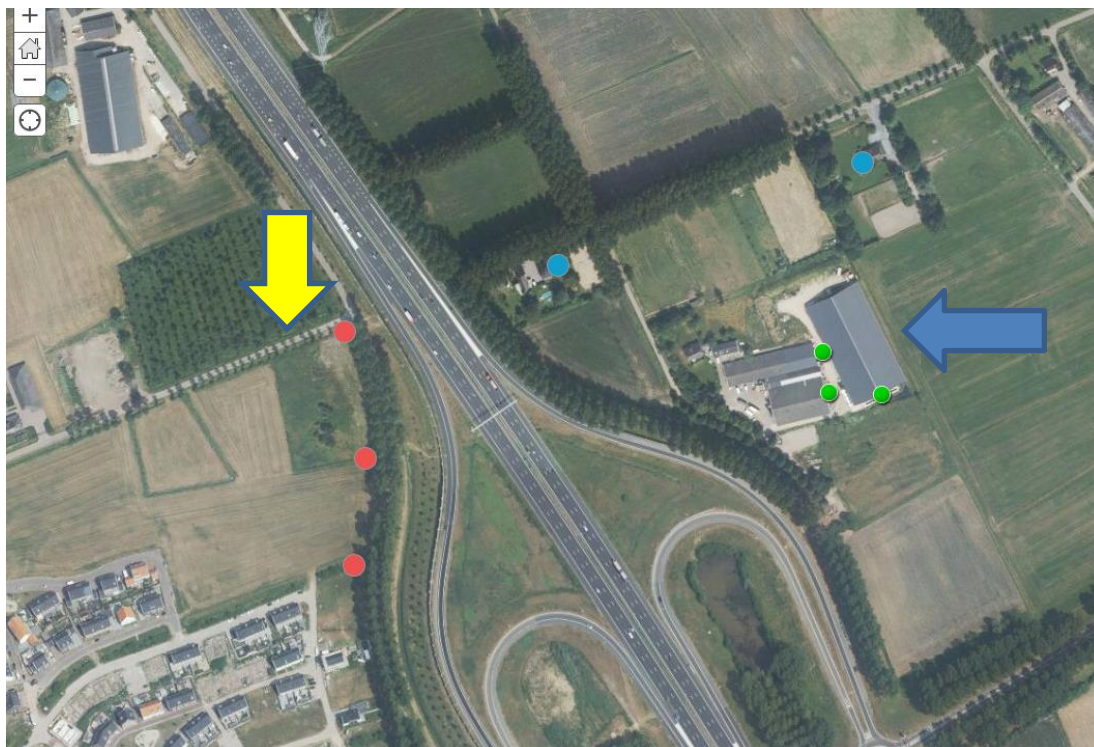
4 Ruimtelijke situatie

Op onderstaande figuur is het plangebied Steegsche Velden weergegeven.

Door de gemeente is aangegeven dat voor een deel van de woningen het bestemmingsplan reeds is vastgesteld. Dit is met rood aangegeven in bovenstaande figuur.

Op onderstaande figuur is het plangebied en de omliggende veehouderij aan de Broekdijk 2a weergegeven. De veehouderij is aangeduid met de blauwe pijl. Het plangebied is aangegeven met de gele pijl.

5 Toetsing omgekeerde werking

Beoordeeld wordt of het plangebied Steegsche Velden voldoet aan de spelregels voor een goede ruimtelijke ordening. Daarvoor wordt de omgekeerde werking van de milieuregelgeving getoetst op de volgende twee onderdelen:

- of de veehouderij niet in zijn belangen wordt geschaad;
- of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Voorafgaand aan de toetsing moet worden vastgesteld of binnen de betreffende locatie geurgevoelige objecten zullen worden gerealiseerd.

5.1 Geurgevoelig object

Het plangebied wordt bestemd voor burgerbewoning. Dit zijn gebouwen bestemd en geschikt voor menselijk verblijf en wonen en worden daarvoor permanent gebruikt. Dit is in overeenstemming met de definitie voor een geurgevoelig object uit de Wgv (zie paragraaf 2.1.1).

Vervolgens geldt op grond van de verordening van de gemeente Best voor dit gebied een geurnorm voor de voorgrondbelasting van maximaal 7 ou_E/m^3 .

5.2 Belangen veehouderij

De belangen van de veehouderij worden geschaad als het realiseren van de ontwikkelingen tot gevolg heeft dat de veehouderij haar juridisch-planologische ruimte op het bouwblok niet langer kan benutten. Deze regel is algemeen geldend, tenzij zich al een ander geurgevoelig object binnen de contour bevindt dat op kortere afstand van de veehouderij is gelegen of als de veehouderij door andere oorzaken de ruimte op het bouwblok niet kan benutten.

Voor de veehouderij aan de Broekdijk 2a te Best heeft de gemeente Best op 21 december 2009 een omgevingsvergunning verleend voor het houden van 3.188 gespeende biggen, 3.830 vleesvarkens en 192 opfokzeugen. Deze dieren worden gehouden in 3 stallen die allen zijn voorzien van een emissiearm stalsysteem (gecombineerde luchtwasser). De totale geuremissie van de inrichting bedraagt 82.288 ou_E/s (gerekend is met de nieuwe emissiefactoren voor combiluchtwassers zoals deze zijn gepubliceerd in de Regelgeving geurhinder en veehouderij van 19 juli 2018).

Voor het bepalen van de belangen van de intensieve veehouderij aan de Broekdijk 2a zijn de geurnormen ter plaatse van belang. De gemeente heeft een geurverordening met andere normen en vaste afstanden vastgesteld. Voor het plangebied en de directe omgeving zijn onderstaande normen van toepassing

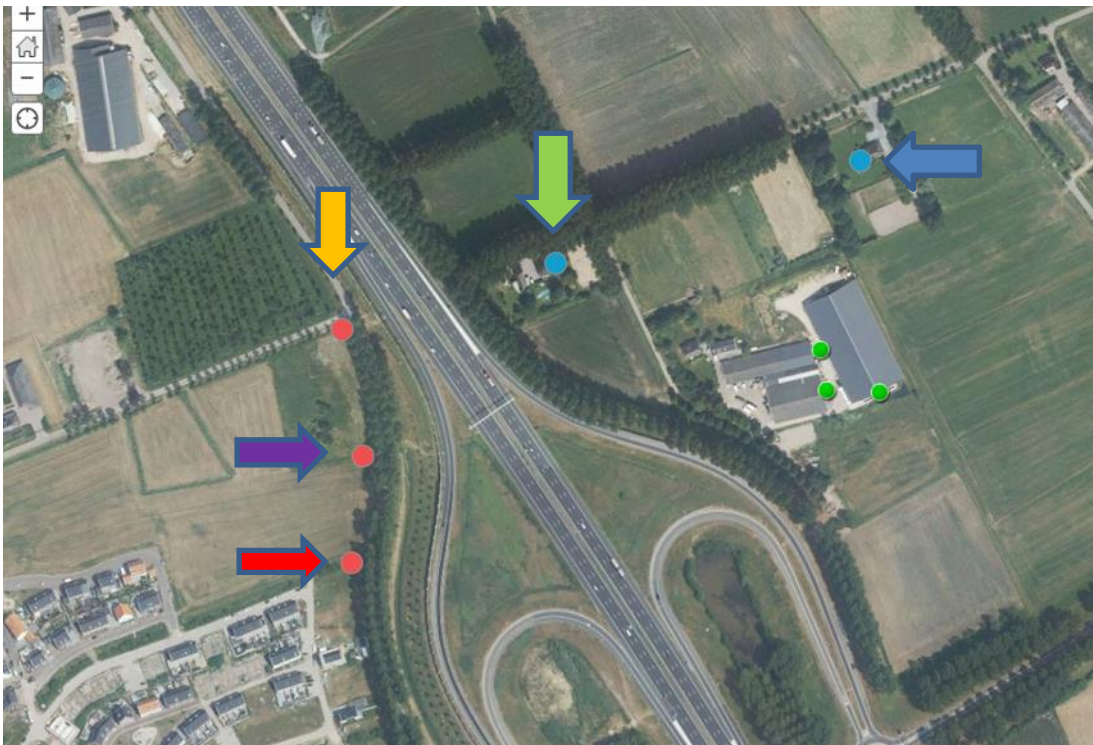
- de geurnorm voor veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld is:
 - 7 odour unit (ou_E/m^3) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in plangebied Steegsche Velden;
 - 14 odour unit (ou_E/m^3) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied.

Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij geldt tevens een minimale afstand tussen de gevel van de stal en de gevel van een geurgevoelig object. Uitgaande van woningen gelegen in de bebouwde kom bedraagt deze afstand 50 meter. De afstand vanaf het bouwblok van de veehouderij tot het plangebied bedraagt meer dan 200 meter waardoor ruim wordt voldaan aan deze minimaal aan te houden afstand.

Belangen veehouderij Broekdijk 2a

De belangen van de veehouderij bestaan eruit dat de huidige bedrijfsvoering onbelemmerd doorgang kan vinden en dat de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het bouwblok in stand blijven. Voor deze toetsing is eerst beoordeeld of de veehouderij in de vergunde situatie voldoet aan de geurnormen die gelden op omliggende bestaande geurgevoelige objecten. Tevens is ook beoordeeld hoe hoog de geurbelasting is op enkele toetspunten ter plaatse van het plangebied. In onderstaande figuur zijn de toetspunten weergegeven (zie de gekleurde pijlen).

Met de groene bolletjes zijn de emissiepunten van de veehouderij aangegeven.

De onderstaande toetspunten zijn meegenomen:

- Broekdijk 2, woning in buitengebied, norm $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (groene pijl)
- Broekdijk 4, woning in buitengebied, norm $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (blauwe pijl)
- Bestaande nieuwbouwwoning in plangebied, norm $7 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (rode pijl)
- Nieuw te bouwen woning in plangebied nr. 1, norm $7 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (paarse pijl)
- Nieuw te bouwen woning in plangebied nr. 2, norm $7 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (gele pijl)

De berekening van de voorgrondbelasting in de huidige situatie is berekend uitgaande van het geurrapport uit de vergunning d.d. 21 december 2009 waarbij de geuremissiefactoren van de gecombineerde luchtwassers zijn geactualiseerd. Verder is gebruik gemaakt van het wettelijk voorgeschreven verspreidingsmodel V-Stacks vergunning. In onderstaande tabel zijn de invoergegevens en de resultaten weergegeven van deze berekening.

Berekende ruwheid: 0,24 m
Meteo station: Eindhoven

Brongegevens:

Volgnr	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uitr. snelh.	E-Aanvraag
1	Stal 1	155 585	392 936	5,0	3,9	1,60	4,00	13 310
2	Stal 2	155 590	392 905	5,2	4,4	2,00	2,50	15 295
3	Stal 3	155 630	392 903	5,9	5,9	3,00	4,00	53 683

Geur gevoelige locaties:

Kleur pijl	GGLID	Xcoördinaat	Ycoördinaat	Geurnorm	Geurbelasting
Groen	Broekdijk 2	155 383	393 002	14,0	10,5
Blauw	Broekdijk 4	155 616	393 080	14,0	22,7
Rood	bestaande nieuwbouw	155 226	392 772	7,0	5,6
Paars	nieuwbouw 1	155 235	392 854	7,0	4,8
Geel	nieuwbouw 2	155 219	392 951	7,0	3,6

Uit deze berekening blijkt dat de veehouderij in de huidige situatie een (forse) overbelasting van de geurnorm veroorzaakt op de woning gelegen aan Broekdijk 4 (blauwe pijl). Als de veehouderij plannen heeft verder te ontwikkelen zal ter plaatse van de woning aan de Broekdijk 4 de geurbelasting moeten afnemen. Dit betekent dat de veehouderij aan de Broekdijk 2a feitelijk al 'op slot staat' als gevolg van de woning aan de broekdijk 4 c.q. naar het noordoosten, richting de woning aan de broekdijk 4, geen planologische ruimte meer heeft.

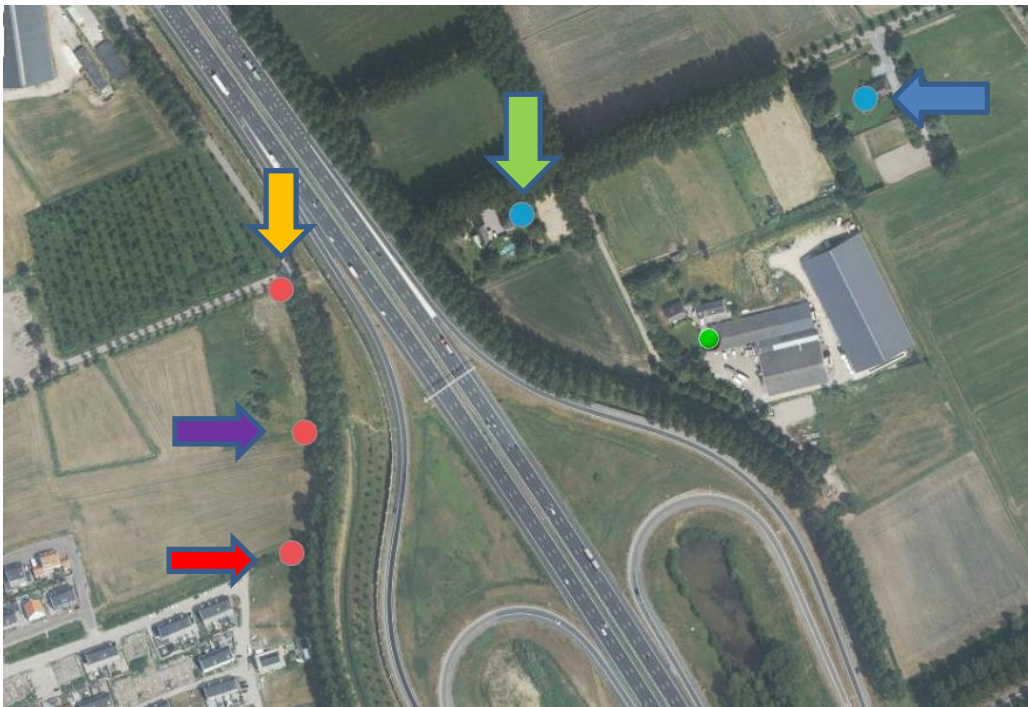
Vervolgens is het de vraag of dit ook geldt richting het westen-noordwesten. Daarvoor zijn de woning aan de Broekdijk 2 en de bestaande woningen in het reeds bestemde deel van het plangebied van belang, evenals de nieuw te bouwen woningen.

Ter plaatse van de overige objecten is nog geen sprake van overschrijding van de normen. In theorie kan de veehouderij, als er voldoende ruimte is op het bouwblok, door verschuiving van emissiepunten de geurbelasting op Broekdijk 2 en het plangebied nog laten toenemen. In de richting van het plangebied is immers nog geen overbelast object aanwezig (de geurbelasting op Broekdijk 2 kan nog toenemen van 10,5 ou_E/m^3 tot 14,0 ou_E/m^3 en de geurbelasting op de bestaande woning in het plangebied kan nog toenemen van 5,6 ou_E/m^3 naar 7 ou_E/m^3).

Uit de geurberekening van de feitelijke situatie is ook gebleken dat de geurbelasting op Broekdijk 2 en op de bestaande woning in het (reeds bestemde deel van het) plangebied (rode pijl) hoger is dan de geurbelasting op de nog nieuw te bouwen woningen (paars en geel). Dit betekent dat als de geurbelasting richting het plangebied nog toeneemt, het meest beperkende object waarschijnlijk wordt gevormd door Broekdijk 2 en mogelijk ook de al gerealiseerde woningen in het plangebied. Verplaatsing van het emissiepunt kan echter wel zorgen voor een iets gewijzigde contour.

Om hier meer duidelijkheid over te krijgen is een nieuwe berekening gemaakt waarbij het emissiepunt zo dicht mogelijk richting het plangebied is gelegd en waarbij alle emissie vanaf 1 punt wordt geëmitteerd. Hierbij is de emissie tevens zodanig gereduceerd dat op de woningen gelegen richting het plangebied net wordt voldaan aan de geurnormen. Hierbij is nog maar sprake van een emissie van 39.562 ou_E/s , terwijl 82.288 ou_E/s is vergund. Hieruit blijkt al dat verplaatsing van emissiepunten richting het plangebied al vrij snel leidt tot overschrijding van de normen en in werkelijkheid niet snel voor zal komen.

In onderstaande figuur is met het groene bolletje aangegeven welk emissiepunt is meegenomen in deze nieuwe berekening.

De invoergegevens en de resultaten van deze fictieve situatie zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

Berekende ruwheid: 0,25 m

Meteo station: Eindhoven

Brongegevens:

Volgnr	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag
1	Stal 1	155 510	392 918	5,0	3,9	1,60	4,00	39 562

Geur gevoelige locaties:

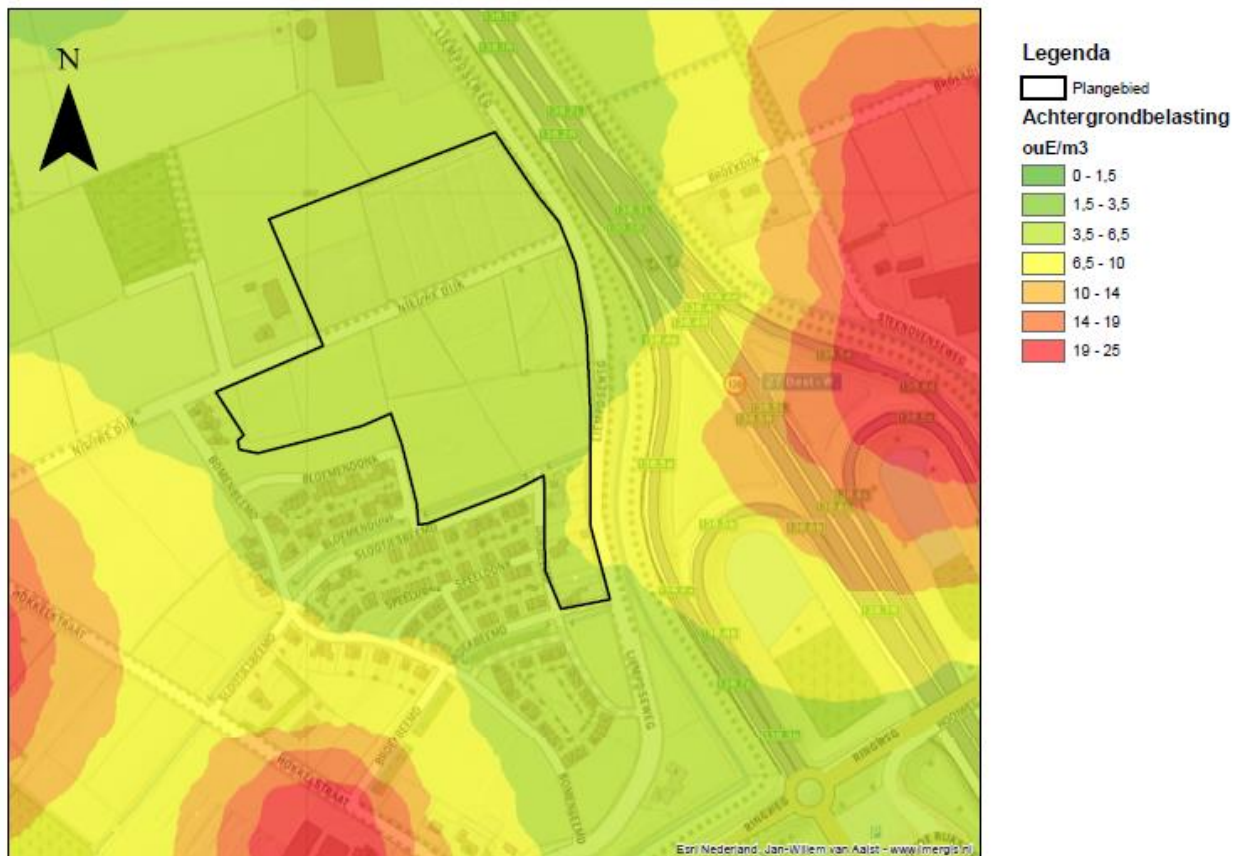
Volgnummer	GGLID	Xcoördinaat	Ycoördinaat	Geurnorm	Geurbelasting
Groen	Broekdijk 2	155 383	393 002	14,0	14,0
Blauw	Broekdijk 4	155 616	393 080	14,0	12,4
Rood	bestaande nieuwbouw	155 226	392 772	7,0	4,4
Paars	nieuwbouw 1	155 235	392 854	7,0	4,5
Geel	nieuwbouw 2	155 219	392 951	7,0	2,9

Op basis van deze berekeningen blijkt dat de veehouderij bij een verplaatsing van het emissiepunt richting het plangebied altijd eerst beperkt wordt door de woning gelegen aan Broekdijk 2. Dit betekent dat de planologische ruimte van het bouwblok niet volledig kan worden benut omdat de geurnorm op Broekdijk 2 dit voorkomt (meest beperkende object). Het emissiepunt van de veehouderij kan dus niet vrij op het bouwblok worden verplaatst. In westelijke richting vormt Broekdijk 2 het meest beperkende object en in oostelijke richting is dit Broekdijk 4. Uit de berekening is duidelijk geworden dat eerst de norm van 14 ou_e/m^3 op de woningen aan de Broekdijk wordt overschreden voordat de norm van 7 ou_e/m^3 zal worden overschreden op (toekomstige) woningen in het plangebied. Op grond hiervan moet worden geconcludeerd dat de veehouderij aan Broekdijk 2a niet in zijn belangen wordt geschaad bij de ontwikkeling van het plangebied.

5.3 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur

De geur van veehouderijen verspreidt zich via de lucht en veroorzaakt een geurbelasting op de woon- en leefomgeving. Onder geurbelasting wordt de hoeveelheid geur verstaan die op geurgevoelig object - bijvoorbeeld een woning - terecht komt (uitgedrukt in odour units per volume-eenheid lucht, ou_e/m^3). De geurbelasting op een locatie of in een gebied is in belangrijke mate bepalend voor de kwaliteit van het woon- en verblijfklimaat.

De kwaliteit van het woon- en leefklimaat volgt uit de heersende geurbelasting, zowel de voorgrond geurbelasting als de achtergrond geurbelasting. Om deze reden is behalve de voor- grondbelasting ook een berekening gemaakt van de achtergrondbelasting. In onderstaande figuur is de achtergrondbelasting weergegeven ter plaatse van het plangebied. Voor de berekening van de achtergrondbelasting zijn alle bronnen binnen twee kilometer om het plangebied meegenomen. Voor de veehouderij gelegen aan Broekdijk 2a is rekening gehouden met de feitelijke geuremissie (bronnen op stalniveau).

Het woon- en leefklimaat wordt gelet op het voorgaande bepaald op basis van de voor- en de achtergrondbelasting.

In de provinciale Verordening ruimte en in de geurgebiedsvisie van de gemeente Best is bepaald wat als aanvaardbaar wordt beschouwd voor de achtergrondbelasting (zie paragraaf 2.2 en 3.1.2). Dit betekent:

- 10 odour units (ou_e/m^3) voor de maximale achtergrondbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in de woonkernen.

Verder is in de verordening van de gemeente Best opgenomen wat als aanvaardbaar wordt beschouwd met betrekking tot de voorgrondbelasting in het plangebied. De maximale norm in dit gebied is vastgesteld op:

- 7 odour units (ou_E/m^3) voor de maximale voorgrondbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in de plangebieden.

Bovenstaande waarden voor de voor- en achtergrond geurbelasting worden gehanteerd bij het beoordelen van het aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

In de geurgebiedsvisie en in de provinciale Verordening ruimte is opgenomen dat voor de achtergrondbelasting in bestaande en toekomstige woonkernen een maximale geurbelasting van $10\text{ }ou_E/m^3$ als aanvaardbaar wordt beschouwd. Een achtergrondbelasting van $10\text{ }ou_E/m^3$ komt overeen met een hinderpercentage van 12 %.

In de geurgebiedsvisie wordt voor het gebied 'Steegsche Velden'⁵ een maximale voorgrondbelasting van $7\text{ }ou_E/m^3$ als aanvaardbaar beschouwd. Deze waarde komt overeen met een hinderpercentage van 16%. Dit hinderpercentage is hoger dan de in de gebiedsvisie en in de provinciale Verordening Ruimte opgenomen maximale waarde voor de achtergrondbelasting in dit gebied (namelijk 12%). Er is aangegeven dat dit hogere percentage voor dit specifieke gebied verantwoord is omdat deze hogere belasting beperkt is tot de rand van de contour rond één bedrijf. Gemiddeld over het plangebied zal de voorgrondbelasting veel lager zijn. Dit blijkt ook uit de berekeningen uit onderhavig rapport: de huidige voorgrondbelasting bedraagt maximaal $4,8\text{ }ou_E/m^3$ (overeenkomend met een hinderpercentage van 12%). In het overgrote deel van het gebied is de voorgrondbelasting veel lager.

Uit het rapport blijkt overigens dat ook de feitelijke voorgrondbelasting voldoet aan de eis (voor de achtergrondbelasting) van maximaal 12% hinder.

Uit de resultaten blijkt dat:

- de norm van $7\text{ }ou_E/m^3$ voor de voorgrondbelasting uitgaande van de maximale planologische ruimte op het bouwblok binnen het plangebied niet wordt overschreden (zie paragraaf 5.2);
- de geurcontour van $10\text{ }ou_E/m^3$ voor de achtergrondbelasting buiten het (nog niet bestemde deel) van het plangebied ligt.

Dit betekent dat vanwege het woon- en leefklimaat woningbouw binnen het plangebied toelaatbaar is.

⁵ In de geurgebiedsvisie is dit gebied nog aangeduid als 'Hokkelstraat'.

6 Samenvattende conclusies

De gemeente Best heeft het voornemen om het plangebied Steegsche Velden te ontwikkelen voor woningen. Dit zijn geurgevoelige objecten in de zin van de Wgv.

Voor de realiseren van het plangebied is met name de intensieve veehouderij aan de Broekdijk 2a van belang.

Uit de beoordeling blijkt dat:

1. De belangen van de veehouderij aan de Broekdijk 2a niet worden geschaad bij ontwikkeling van het plangebied. Er zijn dichterbij de veehouderij geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied die eerder beperkend zijn voor de ontwikkeling van de veehouderij dan de nieuw te realiseren geurgevoelige objecten gelegen binnen het plangebied.
2. De voorgrondbelasting binnen het plangebied lager is dan $7 \text{ ou}_\epsilon/\text{m}^3$ en de achtergrondbelasting lager is dan $10 \text{ ou}_\epsilon/\text{m}^3$. Op grond hiervan is woningbouw vanwege het woon- en leefklimaat toelaatbaar binnen het gehele plangebied.